

חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון), תשכ"ג-1963 *

- 1 תיקון סעיף 1
1. בסעיף 1 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשי"א-1951¹ (להלן – החוק העיקרי) –
- (1) במקום הגדרת "עסוק" יבוא:
 "עסוק" – לרבות עסוק שלא לשם הפקת רווחים;
- (2) הגדרת "עסקי ביטוח" – בטלה;
- (3) במקום הגדרת "מבטח" יבוא:
 "מבטח" – מי שעוסק בישראל בעסקי ביטוח מכוח עצמו, שלא כסוכן או כמורשה או כמתווך בלבד, וכן תושב ישראל העוסק בישראל ובחוץ לארץ בעסקי ביטוח כאמור;
- (4) אחרי הגדרת "מבטח" יבוא:
 "סוכן ביטוח" – מי שעוסק בישראל בתיווך בין כל אדם לבין מבטח לענין ביטוח;
- (5) אחרי הגדרת "ענף" יבוא:
 "חברה" ו"חברה גכרית" – כמשמעותם בפקודת החברות².
2. אחרי סעיף 1 לחוק העיקרי יבוא:
- א1-תחולה
 א. הוראות חוק זה לא יחולו, כולן או מקצתן, על מבטח שנתמלאו בו התנאים שנקבעו בכללים שהתקין שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת.
3. בסעיף 2 לחוק העיקרי, במקום "בעסקי ביטוח בישראל" יבוא "כמבטח".
4. אחרי סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא:
- א2. לא יעסוק אדם כסוכן ביטוח אלא אם יש בידו רשיון לפי סעיף 3 והוא ממלא אחרי כל התנאים הקבועים בו.
- (ב) שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות תנאים למתן רשיון לסוכן ביטוח ולהורות בדבר בחינות שעל סוכן ביטוח לעמוד בהן כתנאי לקבלת רשיון.
4. בסעיף 4 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ג) יימחק, ואחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
 "ג) הפקדון אינו ניתן להעברה, לשעבוד או למשכון ואין להטיל עליו עיקול.
- (ד) בעת חיסול עסקיו של מבטח ישמש הפקדון ראשית לפרעון התחייבויותיו של המבטח כלפי המבוטחים אצלו, ופקדון שהופקד לענף ביטוח מסויים ישמש בראשונה לפרעון התחייבויותיו של המבטח כלפי המבוטחים באותו ענף ביטוח.
- (ה) שר האוצר רשאי לפטור מבטח שהוא גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב]³, מהפקדת פקדון, כולו או מקצתו, אם דרך כלל ואם לענף ביטוח מסויים.

¹ נתקבל בכנסת ביום י"א בטבת תשכ"ג (7 בינואר 1963); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 463, תשכ"א, עמ' 202.

² ס"ח 70, תשי"א, עמ' 221; ס"ח 375, תשכ"ב, עמ' 94.

³ חוקי אי, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155.

⁴ ס"ח 248, תשי"ח, עמ' 92.

44. (א) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות לכל המבטחים או לסוג מסויים של מבטחים, דרך כלל או בענף ביטוח מסויים, הוראות בדבר – מבטח
44. (א) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות לכל המבטחים או לסוג מסויים של מבטחים, דרך כלל או בענף ביטוח מסויים, הוראות בדבר – מבטח
- (1) ההון הנפרע המינימלי של מבטח;
- (2) חובת מבטח להחזיק קרבות בקשר עם עסקי הביטוח שלו (להלן – הקרנות), שיעורן של הקרנות וחלקן של מבטח משנה בהן;
- (3) דרכי השקעת הקרנות וההון של מבטח, והפיקוח עליהם;
- (4) שיעורה המינימלי והמכסימלי של הפרמיה המשתלמת למבטח על ידי המבוטחים אצלו;
- (5) צורת הפוליסה ותנאיה;

ובלבד שלגבי מבטח שהוא חברה נכרית ייקבעו ההוראות רק לגבי עסקי הביטוח שלו בישראל.

(ב) הסדר בחוזה ביטוח הסותר תנאי שיש לקבעו בחוזה ביטוח על פי תקנות שהותקנו לפי סעיף קטן (א) (5) לא ינהגו לפיו, ויראו כאילו הותנה באותו חוזה ביטוח, במקום אותו הסדר, התנאי שיש לקבעו כאמור, זולת אם קיום ההסדר הוא לטובת המבוטח. אולם אין בהוראה זו כדי לגרוע מאחריותו הפלילית של המבטח.

(ג) תקנות לפי סעיף קטן (א) (1) טעונות אישור ועדת הכספים של הכנסת.

“(א) שר האוצר ימנה מועצה שתיקרא “מועצת הביטוח” והוא יתייעץ אתה בעניני ביטוח והפיקוח עליו; במועצה יהיו מיוצגים חוגי מבטחים, סוכני ביטוח ומבוטחים.”

7א. מבטח המתכוון לחסל מרצון את עסקי הביטוח שלו, או כל ענף ביטוח שהוא עוסק בו, חייב להודיע על כך למפקח לפני שיחיל ההיסול, וההיסול ייעשה בהשגחת המפקח ובהתאם להוראותיו.”

8. (א) כל מבטח חייב להגיש למפקח, תוך שלושים יום מיום שקיבל רשיון לפי סעיף 3, פירוט מלא של תעריפי הביטוח, דמי הרישום ותשלומים אחרים שהוא גובה ממבוטחים, תנאי הביטוח, וכן טפסים של כל דברי הדפוס שהוציא או הפיץ בישראל; ואם המבטח הוא חברה, חברה נכרית או אגודה שיתופית – גם העתקים מתזכיר ההתאגדות ותקנותיה, מהפרוספקט או מההודעה במקום פרוספקט ומכל מסמך אחר המכונן את הגוף הנדון או המגדיר את כינונו.

(ב) מבטח שאיננו חברה נכרית ועוסק בעסקי ביטוח גם בחוץ-לארץ, יגיש, בנוסף על הפרטים שהוא חייב בהגשתם לפי סעיף קטן (א), גם פירוט מלא של תעריפי ביטוח ותנאי הביטוח שהוא מקיים בחוץ-לארץ וטפסים של כל דברי הדפוס שהוציא או שהפיץ שם.

(ג) כל מבטח חייב להגיש למפקח, תוך שלושים יום מיום שחל שינוי באחד הענינים האמורים בסעיף זה, הודעה המפרטת את טיבו של השינוי.”

הוספת סעיף 8א

10. אחרי סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

8א. (א) כל מבטח חייב להגיש למפקח, לא יאוחר מט”ו בתמוז של כל שנה, מאזן שנתי שיש להגיש למפקח שנה, מאזן שנתי, חשבון ריווח והפסד וחשבון עסקים כשהם מאושרים בידי רואה חשבון כמשמעותו בחוק רואי חשבון, תשט”ו–1955⁴ (להלן – רואה חשבון), ואם המבטח הוא חברה נכרית, יוגשו התעודות האמורות כשהן מאושרות לפי החוק הנוהג במקום שבו רשומה החברה הנכרית, ובלבד שחשבון ריווח והפסד וחשבון העסקים לגבי עסקיו בישראל יהיו מאושרים בידי רואה חשבון.

(ב) המפקח רשאי, באישור שר האוצר, לקבוע, אם דרך כלל ואם למקרה מסויים או לסוג מסויים של מקרים –

- (1) את צורת המאזן השנתי וחשבון הריווח וההפסד;
 - (2) את צורת חשבון העסקים ותכנון;
 - (3) את דרכי חישוב קרנות הביטוח לצרכי מאזן וחשבון ריווח והפסד כאמור;
 - (4) את דרכי הערכת רכושו של מבטח לצרכי מאזן כאמור;
 - (5) את צורת גיהול חשבונותיו וספריו של מבטח;
- ובלבד שלגבי מבטח שהוא חברה נכרית ייקבעו ההוראות רק לגבי עסקי הביטוח שלו בישראל.

(ג) המפקח רשאי להחיל בצו את הוראות חוק זה, כולן או מקצתן, גם על חברת-בת של מבטח כמשמעותה בסעיף 107⁽⁸⁾ לפקודת החברות.
(ד) כל אדם זכאי לעיין בכל מאזן שנתי, חשבון ריווח והפסד וחשבון העסקים שהוגשו למפקח לפי סעיף זה, ולהכין לו העתק או תקציר ממנו, לאחר ששילם אגרה בשיעור שקבע שר האוצר בצו.”

החלת סעיף 9

11. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

9. כל מבטח חייב – פרסום דינים וחשבונות

- (1) לא יאוחר מיום א’ באלול של כל שנה לפרסם בשני עתונים יומיים לפחות היוצאים לאור בישראל, מתוך המאזן השנתי, חשבון ריווח והפסד וחשבון העסקים שהוגשו לאחרונה למפקח כאמור בסעיף 8א (א), את החלקים שהמפקח הורה בצו על פרסומם;
- (2) להציג באופן קבוע במקום בולט במשרדו הראשי ובכל סניף מסניפיו בישראל העתקים של המאזן השנתי, של חשבון ריווח והפסד ושל חשבון העסקים שהוגשו לאחרונה.”

תיקון סעיף 10

12. בסעיף 10 לחוק העיקרי –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום “בצורה ובאופן שיקבע המפקח” יבוא “במועד, בצורה ובאופן שיקבע המפקח”;
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום “מבטח” יבוא “מבטח או סוכן ביטוח”;
- (3) סעיף קטן (ג) – בטל.

⁴ ס”ח 173, תשט”ו, עמ’ 26.

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא –

“(א) בעד רשיונות לפי סעיף 3 ישולמו אגרות אלה:

(1) אגרה בעד מתן רשיון למבטח ואגרה שנתית לכל ענף

ביטוח שבו הוא עוסק אותה שנה;

(2) אגרה בעד מתן רשיון ואגרה שנתית לסוכן ביטוח.”

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי “שר האוצר” יוסף “באישור ועדת הכספים של

הכנסת”.

החלפת סעיף 14

14. במקום סעיף 14 לחוק העיקרי יבוא:

14. היה שר האוצר סבור, כי תושב-חוץ מסויים ראוי – בשים לב

למעמדו ולהיקפם הבין-לאומי של עסקי הביטוח שלו – לעסוק בעסקי ביטוח בישראל וכי התעסקותו זו עשויה להיות לתועלת לכלכלה הישראלית, רשאי הוא, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לפטור אותו מהוראות חוק זה, כולן או מקצתן, אם דרך כלל ואם לענין ביטוח מסויים.”

הוספת סעיפים
14א ו-14ב

15. אחרי סעיף 14 לחוק העיקרי יבוא:

14א. (א) מי שעוסק בישראל בתיווך לענין ביטוח בין כל אדם לבין

תושב-חוץ או סוכנו, וכן מי שעוסק בישראל בתיווך כאמור בין כל אדם לבין מי שקיבל פטור לפי סעיף 14 או סוכנו, וכן מורשה של מי שקיבל פטור לפי סעיף 14 – דינם כדין סוכן ביטוח.

(ב) שר האוצר רשאי להורות כי מי שחל עליו סעיף קטן (א)

יחולו עליו גם הוראות הסעיפים 2, 4, 8, 8א, 10 ו-13, כולן או מקצתן כאילו היה מבטח.

14ב. הוראות חוק זה יחולו גם על מבטח שהזל לקבל ביטוחים חדשים, כל עוד הוא מוסיף לקיים את התחייבויותיו לגבי חווי ביטוח שנעשו לפני שחזל לקבל ביטוחים חדשים.”

החלפת סעיף 15

16. במקום סעיף 15 לחוק העיקרי יבוא:

15. (א) מי שעשה אחת מאלה:

(1) עבר על האמור בסעיפים 2 או 2א;

(2) לא מילא אחרי האמור בסעיפים 7 או 7א;

(3) לא מילא אחרי הוראה כאמור בסעיף 14א;

(4) מסר ביודעין הודעה שאינה נכונה בכל תעודה שהגיש לצורך חוק זה, או שהשיב ביודעין תשובה שאינה נכונה בקשר עם ידיעה שנדרשה ממנו לפי חוק זה,

דינו – מאסר שנה או קנס 10.000 לירות.

(ב) העובר על הוראה אחרת של חוק זה, או על כל הוראה או צו

שניתנו על פיו, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 5000 לירות.

(ג) נעברה עבירה על ידי חבר בני-אדם, אשם בעבירה גם כל מי

שבעת ביצוע העבירה היה חבר מינהלה פעיל, מנהל, מזכיר, נאמן, בא-כוח או חשב ראשי או יחידי של אותו חבר, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שהוא נקט בכל האמצעים הנאותים למניעתה.”

17. (א) מי שערב תחילתו של חוק זה עסק כדין בעסקי ביטוח ללא רשיון, לא יחולו עליו הוראות חוק זה תוך שנים-עשר חודש מיום תחילתו; אולם שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע, בין דרך כלל ובין לגבי סוגי מבטחים, כי החוק העיקרי כפי שתוקן בחוק זה יחול במועד מוקדם יותר שייקבע.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), יהא חייב מי שערב תחילתו של חוק זה עסק כדין בעסקי ביטוח ללא רשיון להמציא למפקח, תוך שלושה חדשים מיום תחילתו של חוק זה, דינים וחשבונות על עסקיו בצורה ובאופן שיוורה המפקח, וכן יהא חייב להמציא למפקח אותן ידיעות נוספות שידרוש.

(ג) מי שערב תחילתו של חוק זה עסק כסוכן ביטוח וביקש רשיון תוך שני חדשים מתחילתו של חוק זה, רשאי להמשיך ולעסוק כסוכן ביטוח עד שיינתן לו הרשיון או עד שתימסר לו הודעה על סירוב לתת רשיון. לא יסרב שר האוצר, או מי שנתמנה על ידיו, לתת רשיון כאמור למי שנתמלאו בו תנאים אלה:

(1) עסק כסוכן ביטוח לפחות שנתיים מתוך שלוש השנים שקדמו לתחילתו של חוק זה;

(2) הוא כשיר להיות סוכן ביטוח לפי התקנות שהותקנו בהתאם לסעיף 2א (ב) לחוק העיקרי כפי שתוקן בחוק זה, ובלבד שלא יהא חייב לעמוד בכתיגות.

18. תחילת חוק זה היא בתום שלושים יום לאחר פרסומו ברשומות.

תחילה

לוי אשכול
שר האוצר

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה